AARHUS
UNIVERSITET
DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

UNDERVISNINGSPLAN

Generel pædagogik
Modul 1
Didaktik og læring
ECTS: 15
E2017
Undervisningssted:
Emdrup og Aarhus

Modulansvarlig og e-mailadresse
Per Fibæk Laursen (pefi@dpu.dk)

Øvrige undervisere og e-mailadresser
Hans Siggaard Jensen (hsj@edu.au.dk)
Helle Nordentoft Jakobsen (hmn@edu.au.dk)
Jeanette Magne (jema@edu.au.dk)
Lotte Hedegaard-Sørensen (lohes@edu.au.dk)
Mikkel Stovgaard (stovgaard@edu.au.dk)
Ole Henrik Hansen (ohh@dpu.dk)
Sarah Damgaard Warrer (sach@edu.au.dk)

Undervisningstidspunkt
Se timeplan: http://studerende.au.dk/studier/fagportaler/arts/undervisning/timeplaner/

Mål og indhold
Se gældende studieordning: http://studerende.au.dk/studier/fagportaler/arts/studieordninger/

Prøveform/eksamen
Se gældende studieordning: http://studerende.au.dk/studier/fagportaler/arts/studieordninger/
Eksamensdatoer: http://studerende.au.dk/studier/fagportaler/arts/eksamen/dato/

Studiegrupper
Det anbefales at de studerende søger sammen i studiegrupper på 2-4 personer. Som en del af introduktionsforløbet (inden session 1), bliver de studerende støttet i den indledende gruppedannelse. Studiegrupper giver erfaringsmæssigt det bedste studiemæssige udbytte for den enkelte studerende. Studiegrupper behøver ikke gå til eksamen sammen.

Vejledning
Vejledningen på modulet er tilrettelagt som Kollektiv Akademisk Vejledning. Formålet med KAV er at introducere en kollektiv akademisk arbejdsform via vejledning, hvor I som studerende får erfaringer med at præsentere og diskutere faglige spørgsmål i et kollektivt forum – både skriftligt og mundtligt. Formen giver mulighed for, at I får fag-

lige input til jeres videre proces – gennem kvalificerede spørgsmål, litteraturhenvisninger og sparring med både med vejleder og medstuderende. Derudover viser forskning, at studiemotivationen og skrivelysten øges (Thomsen & Nordentoft, 2012).

Kollektiv Akademisk Vejledning er baseret på øvelser/seancer om de fremsendte materialer. Formen inviterer til, at du som studerende får mulighed for at øve og kvalificerer din akademiske argumentation – både mundtligt og skriftligt ved at indgå i dialoger med og feedback fra underviser og medstuderende. Den fælles dialog bidrager til, at I som studerende formulerer og reflekterer over jeres egne fag- og forforståelser, bekymringer og problemer samt lytter på og er med til at udvikle hinandens forståelser af det faglige stof. Det er derfor vigtigt, at du er indstillet på at bidrage aktivt til dialogerne og uploader dit materiale samt læser dine medstuderendes materialer og giver feedback. Disse er grundlæggende præmisser for det dialogiske rum i Kollektiv Akademisk Vejledning og en forudsætning for succesen heraf.

Der er rammesat 4 datoer for kollektiv akademisk vejledning (workshop). Vejledningen foregår i jeres studiegrupper. I de papirer du/I sender forud for den kollektive akademiske vejledning skal I *hver gang* formulere ønsker om respons/feedback og evt. spørgsmål til både underviser og medstuderende.

Senest 4 dage før den pågældende workshop skal du/I lægge jeres materiale til vejledningen på BB. Forud for workshoppen læses de medstuderendes materiale fra din gruppe.

Vejlederne på modulet i Emdrup:
Helle Merete Nordentoft
Jeanette Magne Jensen

Vejledere på modulet i Aarhus:
Hans Siggaard Jensen
Per Fibæk Laursen

Desuden medvirker konsulent Helle Hvass, CUDIM. Og i Emdrup indgår 4 tredjesemesterstuderende som ressourcepersoner i vejledningsprocessen.

Referencer om KAV
Nordentoft, H. M., Mariager-Anderson, K., & Smedegaard, A. (2016). *Kollektiv Akademisk Vejledning En Introduktion*: Aarhus Universitet.

Thomsen, R., & Nordentoft, H. M. (2012). Kollektiv Akademisk Vejledning - et bud på en ændret organisering af vejledningen på universitetet. . *Dansk universitetspædagogisk Tidsskrift, årg. 7, DUT12*.

Refleksionspapir
Der er tilbud om, at man kan aflevere et refleksionspapir, som er en mindre skriftlig opgave, som kan bruges til at udvikle sin tænkning om et emne, træne argumentation og akademisk stil. Der gives skriftlig feedback på refleksionspapiret senest 14 dage efter afleveringsfristen.

Pensum
Til eksamen opgives en pensumliste bestående af to dele:
Obligatorisk pensumlitteratur (cirka 1.000 sider). Listen vil foreligge ved semesterstart og vil bestå af hovedparten af den litteratur, der i planen er anført som "Litteratur knyttet til undervisningen".
Selvvalgt fordybelseslitteratur (cirka 400 sider) om det emne, man vælger at skrive synopsis om.
Listen over selvvalgt fordybelseslitteratur skal godkendes af eksaminator.

Tilrettelæggelsesform
Modulet er på 15 ECTS-point. Undervisningen er fordelt på 14 sessioner, hvoraf de 4 er workshops med kollektiv vejledning. Undervisningen på de 10 øvrige sessioner vil typisk have form af forelæsninger og oplæg med efterfølgende plenum og/eller gruppediskussioner.

Under hver af de 10 sessioner er angivet litteratur knyttet til undervisningen. Denne litteratur, som er i det elektroniske kompendium (undtagen A. Buch: *Social læringsteori*, som studerende selv bedes anskaffe), forventes læst og bearbejdet af den studerende inden undervisningens start. Brug evt. studiegrupperne til at udveksle noter, begrebsafklaringer, pointer, osv.

Der er også forslag til supplerende litteratur som den studerende selv må anskaffe. Der er hjælp at hente på AU's bibliotek.

Evaluering
Spørgeskemaundersøgelse fremsendes elektronisk til den studerendes AU e-mailadresse. Spørgeskemaet udfyldes individuelt af de studerende næstsidste undervisningsgang, og resultatet drøftes med de studerende på holdet sidste undervisnings-/seminargang. Se nærmere:
http://edu.medarbejdere.au.dk/undervisere/undervisningsevaluering/

Supplerende litteratur til modulet som helhed
Jacob Klitmøller & Dion Sommer (red)(2015) *Læring, dannelse og udvikling. Kvalificering til fremtiden i daginstitution og s*kole. København: Hans Reitzels Forlag

Per Fibæk Laursen & Hans Jørgen Kristensen (red)(2017) *Didaktikhåndbogen*. København: Hans Reitzels Forlag

Ane Qvortrup & Merete Wiberg (red)(2013) *Læringsteori og didaktik*. København: Hans Reitzels Forlag

Tidsplan

EMDRUP

Session	Dato	Undervisningstema	Underviser
1	d. 5.9.	Introduktion til modulet. Den kontinentale didaktiske tradition	Per
2	d. 12.9.	Curriculumteori, konstruktivistisk og læreteoretisk didaktik	Per
3	d. 19.9.	Målorientering	Mikkel
4	d. 26.9.	Læringsteori 1	Hans
5 Workshop#I	d. 29.9.	Kollektiv Akademisk Vejledning	Sarah, Jeanette og Helle
6	d. 3.10.	Læringsteori 2 Midtvejsevaluering	Hans
7	d.10.10.	Koncepter	Lotte
8	d.24.10.	Didaktik i skole	Lotte
9	d. 31.10.	Didaktik i dagtilbud	Ole
10 Workshop#II	d. 3.11.	Kollektiv Akademisk Vejledning	Jeanette og Helle
11	d.7.11.	Evidens 1	Mikkel
12	d. 14.11	Evidens 2 Semesterevaluering	Hans
13 Workshop#III	d.24.11.	Kollektiv Akademisk Vejledning Mundtlig feedback på refleksionspapir	Jeanette og Helle
14 Workshop#IV	d. 15.12	Kollektiv Akademisk Vejledning	Jeanette og Helle

Refleksionspapir afleveres d. 13.11.

AARHUS

Session	Dato	Undervisningstema	Underviser
1	d. 7.9.	Introduktion til modulet. Den kontinentale didaktiske tradition	Per
2	d.14.9. k	Curriculumteori, konstruktivistisk og læreteoretisk didak-tik	Per
3	d. 21.9.	Målorientering	Mikkel
4	d.28.9.	Læringsteori 1	Hans
5 Workshop#I	d.2.10.	Kollektiv Akademisk Vejledning	Sarah & Per
6	d.5.10.	Læringsteori 2 Midtvejsevaluering	Hans
7	d.12.10.	Koncepter	Lotte
8	d.26.10.	Didaktik i dagtilbud	Ole
9 Workshop#II	d.30.10.	Kollektiv Akademisk Vejledning	Hans & Per
10	d.2.11.	Didaktik i skole	Lotte
11	d.9.11.	Evidens 1	Mikkel
12	d. 16.11.	Evidens 2 Semesterevaluering	Hans
13 Workshop#III	d.20.11.	Kollektiv Akademisk Vejledning Mundtlig feedback på refleksionspapir	Hans & Per Helle Hvass
14 Workshop#IV	d. 18.12.	Kollektiv Akademisk Vejledning	Hans & Per

Refleksionspapir afleveres d. 3. 11

Session 1

Titel: Introduktion til modulet. Den kontinentale didaktiske tradition
Forelæser: Per Fibæk Laursen

Indhold:
Modulets mål, indhold og tilrettelæggelse. Grundbegreberne læring, didaktik og curriculum. Introduktion til den kontinentale didaktiktradition og Wolfgang Klafkis kritisk-konstruktive dannelsesteori. Præsentation af centrale didaktiske problemstillinger relateret til kritisk konstruktiv didaktik.

Litteratur knyttet til undervisningen:
Klafki, W. (2001). *Dannelsesteori og didaktik. Nye studier*. Århus: Klim. (Andet studie). Si de 59-100.
Schnack, K. (2004). Dannelsens indhold som didaktikkens emne. Schnack, K. (Red.). *Didaktik på kryds og tværs.* København: DPU's forlag. Side 9-24.

Forslag til supplerende litteratur:
Klafki, W. (2001). Dannelsesteori og didaktik. Nye studier. Århus: Klim. (Tredje studie).
Schnack, K. (2001) Dannelse. I: Muschinsky & Schnack (2001) *Pædagogisk opslagsbog*, 5. udgave. København: Chr. Ejlers Forlag. Side 60-66.

Forberedelse til undervisningen:
Teksten af Klafki beskriver bl.a. dannelse som tre sammenhængende evner. Overvej rimeligheden og relevansen af disse evner. Tilegn dig et overblik over det, Klafki betegner som tidstypiske nøgleproblemer, og overvej igen rimelighed og relevans.
Overvej eksempler fra jeres uddannelses- og arbejdsliv: Hvor I har mødt et kritisk demokratisk dannelsesideal. Hvordan har det taget form?

Session 2

Titel: Curriculumteori, konstruktivistisk og læreteoretisk didaktik
Forelæser: Per Fibæk Laursen

Indhold:
Ligesom didaktik tematiserer curriculum mål og indholdsproblematikken. Curriculum er et centralt begreb i al engelsksproget pædagogisk litteratur. Mens didaktiktraditionen er filosofisk og dannelsesteoretisk anlagt, er curriculumtraditionen overvejende psykologisk, læringsteoretisk og effektorienteret.
Den læreteoretiske didaktik stammer fra Tyskland, men har fået stor indflydelse i Danmark og Norge og har bl.a. inspireret Hiim & Hippes didaktiske relationsmodel. Den har været med til at inspirere den aktuelle interesse for læringsmål i dagtilbud og skole. Efter et kort overblik over forskellige former for konstruktivisme ser vi nærmere på Luhmanns teori.

Litteratur knyttet til undervisningen:
Hattie, J. (2012) *Visible Learning for Teachers*. New York: Routledge. Ch. 9, pp. 149-170
Laursen, P. Fibæk (2017) Curriculumteori og kognitiv didaktik. I Laursen & Kristensen (2017) *Didaktikhåndbogen*. København: Hans Reitzels Forlag, 87-105
Keiding, T. B. (2013) Læreteoretisk didaktik. I Qvortrup & Wiberg (red) *Læringsteori og didaktik*. København: Hans Reitzels Forlag, 358-378
Keiding, T. B. & Qvortrup, A. (2013) Systemteoretisk didaktik. I Qvortrup & Wiberg (red) *Læringsteori og didaktik*. København: Hans Reitzels Forlag, 400-421

Forslag til supplerende litteratur:
C. J. Marsh (2009): *Key Concepts for Understanding Curriculum*. New York: Routledge

Forberedelse til undervisningen:
- Læs relevante dele af modulets litteratur
- Overvej hvordan den danske didaktiske tradition er præget af curriculumteori

Session 3

Titel: Læringsmålorienteret didaktik
Forelæser: Mikkel Stovgaard

Læringsmål:
Målet er, at de studerende:

- opnår indblik i baggrunden for den seneste folkeskolereforms fokus på målstyret undervisning
- opnår kendskab til, hvad der – teoretisk og i skolens praksis – karakteriserer målorienteret undervisning
- opnår kendskab til og kan anvende didaktiske begreber, som relaterer sig til målorienteret undervisning
- bliver i stand til at diskutere centrale, aktuelle problemstillinger, som knytter sig til målorienteret undervisning

Indhold:
Udviklingen mod en målorienteret undervisning kan anskues som en styrkelse af en kompetence- og læringsorienteret praksis eller som endnu et skridt mod en præstationsfikseret test- og målekultur i uddannelsessystemet. I denne tredje session diskuteres først baggrunden for det aktuelle fokus på læringsmålorienteret undervisning i skolen set i et større uddannelsespolitisk lys. Herefter stilles ind på, hvordan læringsmålorienteret undervisning kan influere på læreres konkrete undervisningspraksis og elevers læringsforudsætninger. Undervejs behandles begreber som, teorier om eller modeller for tydelige mål, synlig læring, målstyring, målorientering, diagnosticering af læringsforudsætninger, læringsprogression, intentionalitet, målteori, læringsmål, kompetencemål, lærerens autonomi og forskellige generiske læringstaksonomier anvendt som redskab for faglig målsætning.

Litteratur knyttet til undervisningen:

Karpinski, A. C. & D'agostino, J. V. (2013). The Role of Formative Assessment in Student Achievement, i: Hattie, J., & Anderman, E. M. (red.). *International guide to student achievement*. New York: Routledge. Side 202-204.

Martin, A. J. (2013). Goal Orientation & Goal Setting and Personal Best Goals, i: Hattie, J., & Anderman, E. M. (red.). *International guide to student achievement*. New York: Routledge. Side 353-358.

Morisano, D. & Locke, E. A. (2013). Goal Setting and Academic Achievement, i: Hattie, J., & Anderman, E. M. (red.). *International guide to student achievement*. New York: Routledge. Side 45-48.

Nielsen, B. (2015). Læringsmål og progression. I: Brønd, K. F. (red.). *Læringsmål og taksonomiske redskaber*. Frederikshavn: Dafolo. Side 25-30.

Nielsen, B. (2017). Hvordan kan man arbejde med mål?, i: Fibæk Laursen, P., & Kristensen, H. J. f. (red.). *Didaktikhåndbogen: teorier og temaer*. København.: Hans Reitzel. Side 217-239.

Rasmussen, J. & Rasch-Christensen, A. (2015). Målstyring: nye Fælles Mål, i: Rasmussen, J., Holm, C. & Rasch-Christensen, A. (red.). *Folkeskolen – efter reformen*. København: Hans Reitzel. Side 113-132.

Forslag til supplerende litteratur:

Brønd, K. F. (red.) (2015). *Læringsmål og taksonomiske redskaber*. Frederikshavn: Dafolo

Fibæk Laursen, P. (2016). Skal vi droppe læringsmålstyret undervisning? *Skolestart, Årg. 46, nr. 3*, 4-6.

Helmke, A. (2013). *Undervisningskvalitet og lærerprofessionalitet : diagnosticering, evaluering og udvikling af undervisningen*. Frederikshavn: Dafolo.

Krogh, E. & Holgernsen, S. (red.) (2016). *Sammenlignedende fagdidaktik 4*. Cursiv nr. 19. København: DPU, Aarhus Universitet.

Rasch-Christensen, A. et. al. (2015). Målstyret undervisning. *Kvan, Årg. 35, nr. 101*.

Rasmussen, J., Holm, C. & Rasch-Christensen, A. (red.). (2015). *Folkeskolen – efter reformen*. København: Hans Reitzel.

Skovmand K. (2016). *Uden mål og med – forenklede Fælles Mål?* København: Hans Reitzels Forlag.

Forberedelse til undervisningen:

- Læs litteraturen knyttet til undervisningen og tag noter til teksterne jf. sessionens lærings-mål.
- Orienter dig i Undervisningsministeriets EMU-læringsportal: http://www.emu.dk/modul/målstyret-undervisning-og-læring-alle. Læg fx mærke til "Re-lationsmodellen" og til måltyper i "Målskemaet".
- Se en af Filmkompagniets film om målstyret undervisning i praksis. Det vil fremgå på Blackboard, hvilken film du skal vælge:
  1) "Målstyret undervisning og læring for alle / 3. klasse"
  2) "Målstyret undervisning og læring for alle / 7. klasse"
  3) "Tænk Målstyret – i matematik – Skåde Skole" film 1, 2 og 3
  4) "Tænk Målstyret – i matematik – Lindevangsskolen" film A *og* B
  http://www.filmkompagniet.dk
- Noter filmens vigtigste pointer, samt hvad du i øvrigt bemærker ift. hvordan elever kan profitere eller hæmmes af målorienteret undervisning.

Session 4
Titel: Læringsteori 1
Den kognitivistiske og konstruktivistiske tradition i læringsteori
Forelæser: Hans Siggaard Jensen

Indhold:
Med udgangspunkt i de to "klassiske" læringsopfattelser – sensualismen og behaviorismen – gives en fremstilling af den kognitivistiske læringsteori med udgangpunkt i Chomskys kritik af Skinner, og med Bruner som et psykologisk-pædagogisk eksempel. Med udgangspunkt i Vygotsky gives en fremstilling af konstruktivismen som læringsteori og dens indflydelse i pædagogikken. Forholdet til andre former for konstruktivisme berøres herunder social-konstruktivistiske tilgange til læring. Eksplicit og implicit læring introduceres og relationen til pædagogik analyseres.

Litteratur knyttet til undervisningen:
D.C. Phillips "The Good, the Bad and the Ugly – The Many Faces of Constructivism", Educational Researcher vol 24, 5. Pp. 5 – 12
Anna Sfard: "On Two Metaphors for Learning and the Dangers of Choosing Just One", Educational Researcher vol 27, 2 pp. 4 - 13
Oliver Kauffmann: "Usynlig læring", Turbulens 27.2.2017 (turbulens.net)

Forslag til supplerende litteratur: D.C. Phillips & J.F. Soltis: Perspectives on Learning, Teachers College Press 2009 (finds også på svensk)

Forberedelse til undervisningen: Prøv at nedskrive din definition af hvad læring er og lav en liste over de former for læring du mener findes, hvis du mener der findes flere former.

Session 5

Workshop 1

Dagen er struktureret som et problemformuleringsseminar. Forud for dagen fremsender du/I motivation for emnevalg og et forslag til en problemformulering. I den forbindelse anbefales det, at I anvender og har gennemgået Scribo (et interaktivt opgave skriveværktøj til hele processen)på Studie-metroen:
http://studiemetro.au.dk/atskrive/scribo/

På dagen udveksler og arbejder vi med forslag til problemformuleringer og indhold gennem forskellige øvelser. Målet er at gå fra workshoppen med en foreløbig køreplan for gruppens videre arbejde med refleksionspapir/opgave.

Session 6
Titel: Læringsteori 2
Den sociale læringsteori
Forelæser: Hans Siggaard Jensen

Indhold:
Med udgangspunkt i pragmatisk læringsteori og den sociologiske inspiration fra Mead og Bourdieu gives en fremstilling af social læringsteori der fokuserer på "deltagelse" snarere end "tilegnelse". Der relateres til diskussionen omkring tavs viden og læringens karakter af kunnen snarere end viden. Der gives eksempler på den pædagogiske relevans og anvendelse. Praksis og praksisfællesskaber introduceres ligesom den situerede og kropslige karakter af læring analyseres.

Litteratur knyttet til undervisningen:
Anders Buch "Social læringsteori", Samfundslitteratur 2002

Forslag til supplerende litteratur:
49 tekster om læring ed. K. Illeris, Samfundslitteratur 2012

Forberedelse til undervisningen:
Prøv i samspil med en eller flere af dine medstuderende at analysere læringssituationen på dit studium. Hvordan indgår deltagelse i dette og hvilke træk af praksislæring finder du – hvis nogle.

Session 7

Titel: Didaktiske koncepter i dagtilbud og skole
Forelæser: Lotte Hedegaard-Sørensen

Indhold:
Undervisningen vil problematisere brugen af didaktiske koncepter i dagtilbud og skole. Et didaktisk koncept består som regel både af et teoretisk grundlag og en række metodiske anvisninger og antages at kunne anvise en praksis for professionelle. Med afsæt i empirisk forskning præsenteres 'en situeret professionalisme', som udgør en faglighed i praksis, der tager udgangspunkt i læreres professionelle skøn og ikke teorier og metoder, der er løsrevet fra praksis.

Litteratur knyttet til undervisningen:
Hedegaard-Sørensen, L. (2013). *Inkluderende specialpædagogik: procesdidaktik og situeret professionalisme i undervisningen*. (1. udg.) København: Akademisk Forlag. (Professionsserien). Kap. 2: Situeret professionalisme og faglig kultur. S. 31- 77.
Laursen, P. Fibæk (2012) Konceptmetodikker. I Kristensen & Laursen (red) *Gyldendals Metodehåndbog*. København: Hans Reitzels Forlag, 335-346
Aabro, Chr. (2016) *Koncepter i pædagogisk arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag, 7-58

Forslag til supplerende litteratur:

Forberedelse til undervisningen:
- Læs relevante dele af modulets litteratur
- Overvej hvad du tænker, vejledere lærere og pædagoger i praksis og hvilken rolle teorier spiller i udførelsen af pædagogisk arbejde og undervisning

Session 9 i Emdrup / 8 i Aarhus
Titel: Dagtilbudsdidaktik og pædagogiske lærerplaner
Forelæser: Ole Henrik Hansen

Indhold
I denne session introduceres dagtilbudsdidaktik som refleksion over gennemførsel og evaluering af planlagt pædagogisk praksis i dagpleje, vuggestue og børnehave.

Temaer:

- En didaktisk vinkel på pædagogikken i vuggestue og børnehave, herunder temaer som dannelse, skoleparathed og institutionens formål.
- Kritiske perspektiver på forholdet mellem policy, forskning og praksis.

Litteratur
Broström, S. (2008). Børnehavens didaktik, - tilpasning eller frigørelse. I: Pettersson, R. (red.). *Barnehagen som læringsarena.*Skrifter fra *Nordiske impulser 2008.* Oslo: SEBU Forlag, Pedagogisk Forum og Barnehageforum.no. (side 69-98)

Hansen, O.H. (2014). Didaktik i dagtilbud. I: *Pædagogens grundfaglighed: grundbog til pædagoguddannelsen.* 1.udg. Frederikshavn : Dafolo, (side 209-226).

Supplerende litteratur
Ellegaard, T. & Hvidfeldt Stanek, A. (red.). Læreplaner i børnehaven. Krogs forlag/RUCs forlag. *Vera (2006)* Temanummer om læreplaner. Nr. 35.

Forberedelse
Læs de tilhørende tekster. Deltag i den øvelse, der eventuelt er knyttet til undervisningen. Slå de centrale begreber op, hvis du er i tvivl om deres betydning.

Session 8 i Emdrup / 9 i Aarhus

Titel: Didaktik i skolen
Forelæser: Lotte Hedegard-Sørensen

Indhold:
Undervisningen etablerer et kort overblik over den danske og internationale didaktiktradition og –historie, som bevæger sig mellem en normativ og en evidensbaseret tænkning. Med udgangspunkt i aktuel empirisk forskning i om differentiering af undervisningen i den danske folkeskole diskuteres forholdet mellem didaktiske teorier og undervisningens praksis. Som en del heraf præsenteres lektionsstudiemetoden, som er en undervisningsudviklende metode, der rammesætter udvikling af undervisningen i relation til de børns deltagelse i undervisningen.

Litteratur knyttet til undervisningen:
Nordenbo, S. E., (2016). *Dansk didaktik - en historie*, i Per Fibæk Laursen & Hans Jørgen Kristensen (red) (2016) *Didaktikhåndbogen*. København: Hans Reitzels Forlag.
Hedegaard-Sørensen, L., & Grumløse, S. P. (2016). *Lærerfaglighed, inklusion og differentiering: Pædagogiske lektionsstudier í praksis*. Frederiksberg: Samfundslitteratur. Kapitel 2: Differentiering og god undervisning s. 41-74.
Hedegaard-Sørensen, L. (2013). *Inkluderende specialpædagogik: procesdidaktik og situeret professionalisme i undervisingen*. (1. udg.) København: Akademisk Forlag. (Professionsserien): Kapitel3: Procesdidaktik i undervisningssituationer. S. 79-112.
Iskov, T. (2016). *Lærerens didaktiske intentionalitet*, i Kvols, Hedegaard og Petersen (red.) (2016). Pædagogik og lærerfaglighed, Klim.

Forslag til supplerende litteratur:
Oettingen, A.v. (2016). *Almen didaktik mellem normativitet og evidens*, Hans Reitzels Forlag, s. 9-28
Hattie, J. (2013). *Synlig læring - for lærere*, Dafolo. Se særligt indledningen ved Niels Egelund og Lars Qvortrup.
Schnack, K. (1993). Handlekompetence og politisk dannelse. I: Jensen, B.B. & Schnack, K. (Red.) *Handlekompetence som didaktisk begreb*. Didaktiske studier bd. 2, København: Danmarks lærerhøjskole.
Larsen, C. A. (1978). *Didaktik og metodik. En indføring*, Danmarks Lærerhøjskole, institut for didaktik og metodik
Erling Lars Dale (1998). *Pædagogik og professionalitet*, Klim. Kap. 3

Forberedelse til undervisningen:
- Læs relevante dele af modulets litteratur
- Overvej hvad du tænker om læreres forberedelse af undervisningen (på baggrund af didaktiske teorier og tilgange) i relation til undervisningens udførelse.

Session 10
Workshop 2

Dagen er struktureret som et 'work in progress' seminar, som betyder, at vi arbejder med jeres egne tekster igennem forskellige peer- dialoger og øvelser. Forud for dagen fremsender du/I derfor et eksempel på jeres analyser med en klar markering af, hvilke teorier og metoder I anvender.

Session 11

Titel: Evidensbaseret didaktik (Evidens 1)
Forelæser: Mikkel Stovgaard

Indhold:
Der har gennem mere end 100 år været forsket empirisk i hvilke kvaliteter ved undervisning, der fremmer elevers læring. Forskning har vist, at det især er grundkvaliteter som eksempelvis klar struktur, høje forventninger og et positivt klima i klasseværelset, som fremmer elevers læring. Inspireret fra sundhedsprofessionerne har forskningen bidraget til ideen om evidensbaseret didaktik, altså didaktik baseret på viden om, 'hvad der virker'. Evidensbegrebet er imidlertid omdiskuteret, og der rejses jævnligt spørgsmål, som går på, hvor vidt en evidensbaseret didaktik vil medføre en indsnævring af lærernes frihed, og om det i det hele taget er meningsfuldt at tale om (global) evidens i en (lokal) pædagogisk kontekst.
I denne første af to sessioner om evidens introduceres og diskuteres begreber som evidens, accountability, effectiveness, læringsudbytte, værdier, viden der virker og kausalitet.

Litteratur knyttet til undervisningen:

Biesta, G. (2017). Læreruddannelsens fremtid: Evidens, kompetence eller visdom? i: Holm, C., & Thingholm, H. B. *Evidens og dømmekraft: når evidens møder den pædagogiske praksis*. Frederikshavn: Dafolo. Kapitel 5. Side 91-114.

Hargreaves, D. H. (1996). *Teaching as a research-based profession: possibilities and prospects*. London: Teacher Training Agency.
Artiklen findes i en dansk oversættelse: Hargreaves, D. H. (2017). Undervisning som en forskningsbaseret profession: Muligheder og fremtidsudsigter (The Teacher Training Agency Lecture 1996) i: Holm, C., & Thingholm, H. B. *Evidens og dømmekraft: når evidens møder den pædagogiske praksis*. Frederikshavn: Dafolo. Kapitel 1. Side 13-29.

Helmke, A. (2013). *Undervisningskvalitet og lærerprofessionalitet*. Frederikshavn: Dafolo. Side 48-59 og 251-269

Kvernbekk, T. (2013). Evidence-based Practice: On the Function of Evidence in Practical Reasoning. *Studier i Pædagogisk Filosofi*. Vol 2, No 2: Erkendelse, viden og læring. Pædagogisk Filosofisk Forening. Side 19-33

Kvernbekk, T. (2016). *Evidence-based practice in education: functions of evidence and causal presuppositions*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge. Side 1-38 (kapitel 1, 2 og 3).

Forslag til supplerende litteratur:

Biesta, G. J. J. (2010). Why 'What Works' Still Won't Work: From Evidence-Based Education to Value-Based Education. *Studies in Philosophy and Education*, Bind 29, hæfte 5. England: Springer

Hattie, J (2009). *Visible Learning: A Synthesis of over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London & New York: Routledge: 22-38.

Holm, C., & Thingholm, H. B. (2017). *Evidens og dømmekraft: når evidens møder den pædagogiske praksis*. Frederikshavn: Dafolo

Krejsler, J. (2006). Ekstern og intern evidens: Evidens-diskussionen og kampen om det professionelle skøn. *Skolen i morgen – Tidsskrift for skoleledere, 9/4.* Fredrikshavn: Dafolo Forlag. 8-11.

Kvernbekk, T. (2016). *Evidence-based practice in education: functions of evidence and causal presuppositions*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.

Larsen, M. S. (2010). *Veje til evidens på uddannelsesområdet? En analyse af 275 systematiske reviews fra de 7 væsentligste evidensproducerende institutioner i verden*. København: Dansk Clearingshouse for Uddannelsesforskning. DPU.

Moos, L., Krejsler, J., Hjort, K., Laursen, P. F., & Braad, K. B. (2005). *Evidens i uddannelse?* København: Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag (side 1-52).

Petty, G. (2009). Evidence-Based Teaching: A Practical Approach. Chaltenham: Nelson Thornes.

Thomas, G. & Cordingley, P. i: Thomas, G. & Pring, R. (2004). *Evidence-based practice in education Conducting educational research*. NY: Open University Press. Side 1-18 og 77-87 (kapitel 1 og 6).

Forberedelse til undervisningen:

- Læs litteraturen knyttet til undervisningen og tag noter til teksterne jf. sessionens lærings-mål.
- Overvej fordele og ulemper ved evidensinformeret undervisning
- Overvej hvordan pædagoger og lærere tænker om og agerer i deres praksis. Er denne praksistænkning/-ageren blevet præget af evidensbølgen?

Session 12

Titel: Evidens i praksis (Evidens 2)
Forelæser: Hans Siggaard Jensen

Indhold:
Der gives en introduktion til arbejdet med at evidensbasere undervisning og læring via meta-studier og de problemer der knytter sig dertil. Især fokuseres på spørgsmål om kausalitet og om brug af forskningsresultater i praksis. Der introduceres en af de mest gennemarbejdede opfattelser af evidensbaseret praksis udviklet af videnskabsteoretikeren Nancy Cartwrigth og der gives en analyse af resultaterne fra en række af de rapporter som Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning har udgivet siden sin dannelse i 2006. Der fokuseres især på den eller de opfattelser af kausalitet og "hvad der virker" som ligger i rapporterne og på hvordan deres resultater kan omsættes i praksis.

Litteratur knyttet til undervisningen:
Nancy Cartwright: "Evidencebased Policy - Where is Our Theory of Evidence?" pp. 1 – 18 (Nancy Cartwright homepage)
Nancy Cartwright: "A Theory of Evidence for Evidence-based Policy" pp. 1 – 37 (Nancy Cartwright homepage)
Hans Siggaard Jensen & Mikkel Helding Vembye: "Hvorfor pædagogisk evidensforskning i sin nuværende form ikke er til megen hjælp: Et studie af kausalitetsbegrebet og forskningens anvendelse" pp. 1 - 32

Forslag til supplerende litteratur: Læs en eller to af de rapporter der analyseres i Jensen & Vembye

Forberedelse til undervisningen:
I fortsættelse af Session 9 (Evidens 1) prøv at overveje hvilken opfattelse af den pædagogiske professions professionalitet der ligger bag og om du så at sige føler dig hjemme i den. Sammenlign med din forståelse af andre menneskeorienterede professioner (læger, jurister, præster, socialrådgivere, psykologer).

Session 13
Workshop 3

Dagen er struktureret som akademisk skriveproces seminar. Forud for dagen fremsender du/I en foreløbig disposition for opgaven med stikord til indhold i de forskellige afsnit. I kan fx sende et udvalgt afsnit til respons. På dagen udveksler og arbejder vi med forslag til den akademiske skriveproces og opgaven som *ét sammenhængende argument* gennem øvelser, der tager udgangspunkt i den akademiske genre, sproghandlinger og diskurser mundtlige såvel som skriftlige.

I Aarhus vil der være fokus på synopsiseksamen under medvirken af Helle Hvass.

Session 14
Workshop 4

Dagen er struktureret som et 'work in progress' seminar. Forud for dagen fremsender du/I jeres analyse (work in progress). Der skal som minimum fremsendes problemformulering, uddybning af hvordan denne skal undersøges og forslag til en kommenteret indholdsfortegnelse, hvori det fremgår, hvad de forskellige afsnit skal indeholde samt en litteraturliste. På dagen udveksler og arbejder vi med jeres egne tekster igennem forskellige peer- dialoger og øvelser.